24.10.2023

Eduskunnan talousvaliokunta

Viite

Asia: U 51/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maksupalveluista ja sähköisen rahan palveluista sisämarkkinoilla (kolmas maksupalveludirektiivi) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maksupalveluista sisämarkkinoilla (maksupalveluasetus)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt OP Ryhmältä lausuntoa asiasta U51/2023 vp. Lausuntonaan OP Ryhmä yhtyy Finanssiala ry:n 23.10.2023 päivättyyn lausuntoon ja esittää lisäksi kunnioittavasti seuraavan.

Kompensaatiomalli

Uuden EU-sääntelyn tavoitteena on luoda puitteet vastuulliselle pääsylle yksityishenkilöiden ja yritysasiakkaiden rahoitustietoihin. Tästä niin sanotusta avoimesta pankkitoiminnasta säädettäisiin jatkossa PSR/PSD3- ja FIDA-lainsäädäntöpaketeissa.

Nykyisin voimassa olevan maksupalveludirektiivin (PSD2) yhtenä lainsäädäntöpoliittisena tavoitteena on ollut mahdollistaa uusien innovatiivisten toimijoiden pääsy markkinoille. Kuitenkin direktiivin vaikutuksista tehtyjen selvitysten valossa sääntelystä johtuvat hyödyt eivät ole niinkään kanavoituneet pienille eurooppalaisille yrityksille vaan globaaleille EU:n ulkopuolelta tuleville teknologiayrityksille (BigTech-yritykset).[1]

Uuden sääntelyn tehokas ja luotettava toimeenpano edellyttää suomalaisilta ja eurooppalaisilta pankeilta mittavia investointeja, jotka koskevat mm. tiedon luovuttamista mahdollistavien rajapintojen luomista, kehittämistä ja ylläpitämistä. Näiden rajapintojen myötä asiakkaille voidaan tarjota uusia ja monipuolisempia palveluita.

OP Ryhmä pitää tärkeänä, että sääntelyn kustannukset jakautuvat oikeudenmukaisesti pankkien ja rajapintoja käyttävien teknologiayritysten välillä. Uudessa maksupalveluasetuksessa tulisikin omaksua sama kompensaatiomalli kuin FIDA-asetusehdotuksessa, jonka mukaan datan käyttäjän on maksettava finanssialan yrityksille kompensaatio niiden luovuttamasta datasta. On huomattava, että PSD2:n myötä käyttöönotettu tuki markkinatoimijalta toiselle on poikkeuksellinen sääntelyratkaisu. Kun tuki enenevässä määrin kohdistuu markkinavoimaltaan hyvin vahvoille kansainvälisille teknologiayrityksille, ei sitä nykytilanteessa voida pitää perusteltuna.

[1] A study on the application and impact of Directive (EU) 2015/2366 on Payment Services (PSD2), FISMA/2021/OP/0002.

Laatija	Postiosoite	Käyntiosoite	Sähköposti/Internet
OP Osuuskunta	PL 308 00013 OP	Gebhardinaukio 1 HELSINKI	etunimi.sukunimi@op.fi op.fi

Petosten torjunta

Petosten torjunta on viranomaisten, pankkien ja asiakkaiden yhteinen tavoite. Pankeilla on tärkeä rooli väärinkäytösten havaitsemisessa ja estämisessä. Lisäksi pankit neuvovat asiakkaitaan itse tunnistamaan väärinkäyttöyrityksiä.

OP Ryhmä ehdottaa, että neuvotteluissa edelleen vahvistettaisiin työkaluja väärinkäytösten estämiseksi. Komissio esittää uusiksi väärinkäytösten ehkäisemisen työkaluiksi mm. tietojenvaihtoa rikoksiin mahdollisesti käytetyistä tileistä sekä saajan tilinumeron ja nimen vertailupalvelua. Esitetyt keinot ovat kuitenkin jälkikäteisiä, eivätkä ne anna riittäviä välineitä petosten ehkäisyyn. Kuten U-kirjelmässä todetaan, keinovalikoimaan voitaisiin lisätä mahdollisuus pysäyttää maksu tutkintaa ja tarvittavia toimenpiteitä varten. Tämä keino olisi kuitenkin linjattava tarkasti muun maksamista koskevan lainsäädännön kanssa, jotta sitä voitaisiin käyttää oikeusvarmuutta lisäävällä tavalla.

OP Ryhmä ei kannata niin sanottua automaattista korvausvelvollisuutta tilanteessa, jossa petoksen tekijä on esittäytynyt pankin edustajana. Lainsäädännön tulisi ohjata myös asiakkaita toimimaan huolellisesti petoksien torjumiseksi. Automaattinen korvausvastuu voisi lisätä moraalikatoa ja johtaa siihen, ettei yhteydenottoja arvioitaisi kriittisesti tai pankkitunnuksia käsiteltäisi riittävän huolellisesti. Kansainvälisen kokemuksen mukaan tällainen sääntely saattaisi jopa lisätä petoksia. Esimerkiksi Hollannissa tämä malli on ollut käytössä vuodesta 2021 alkaen. Vuosien 2021 ja 2022 aikana näiden nimenomaisten petosten määrät kasvoivat Hollannissa räjähdysmäisesti verrattuna vuoden 2020 tasoon.[2] Euroopan pankkifederaation (EBF) tietojen mukaan tänä aikana maksupetoksien määrä maassa on kolminkertaistunut ja maksettujen korvausten määrä kaksinkertaistunut.

OP Ryhmä

Tuomas Majuri
Johtaja, viranomaissuhteet ja sääntelynseuranta

[2] Dutch Payments Association, Annual Report 2022.